

Emigrācijas ietekme uz ģimeni – Latvijā palikušo tuvinieku diskurss

Indra Kerevica

Rīgas Stradiņa universitāte, Socioloģijas katedra, Latvija

Ievads. Arvien pieaugošā Latvijas iedzīvotāju pārceļšanās uz citām valstīm ir viena no akūtākajām tautsaimniecības problēmām. Emigrācija visbiežāk tiek uzskatīta par nodrošinātības veicināšanas stratēģiju, kas varētu atrisināt ekonomiskās problēmas ģimenē, tādēļ iedzīvotāji ir gatavi meklēt labklājības iespējas citviet pasaulē. Paņemtie ilgtermiņa kredīti, arī sarežģījumi personiskajā dzīvē paātrina pieņemt lēmumu aizbraukt no Latvijas. Arī radi un paziņas, īslaicīgi viesojoties Latvijā un daloties pozitīvajā darba pieredzē ārzemēs, veicina Latvijā dzīvojošo radnieku lēmumu izbraukt no valsts.

Darba mērķis. Izpētīt mājās palikušo laulāto un kopdzīves partneru priekšstatus par to, vai ilgā prombūtne kļūst par šķērslī labu ģimenisku attiecību saglabāšanai.

Metodes. Pētījuma pamatā ir daļēji strukturētas intervijas ar ģimenes locekļiem no Rīgas. Lai raksturotu respondentu nostāju un viņu attieksmi, tika izmantota arī naratīva analīzes metode.

Rezultāti. Emigrācija ietekmē savstarpējo partneru attiecības, un ilgstoša prombūtne palikušajos rada vientulības un pamestības sajūtu, arī bērni izjūt mātes vai tēva klātbūtnes trūkumu, sevišķi pirmsskolas vecuma bērni. Neregulāra komunikācija un attālums veicina emocionālo saišu vājināšanos starp ģimenes locekļiem. Līdz ar tuvnieka aizbraukšanu mainās pienākumu sadalījums starp mājās palikušajiem ģimenes locekļiem, un, esot atšķirti vienam no otra, abām pusēm grūti pielāgoties jaunajai situācijai. Palikušajiem jārod sevī resursi, lai tiktu galā ar bērnu audzināšanu, ikdienas darbu, ikmēneša maksājumiem. Pētījums parādīja, ka laulātiem vai kopdzīves partneriem, ilgstoši (vairāk par gadu) dzīvojot katram savā valstī, ir iespēja, ka vismaz viens no viņiem satiks citu partneri, kas rada risku pieaugt šķirto laulību skaitam.

Secinājumi. Lai arī intervijas parādīja, ka sākotnēji tuvnieki aizbraucot domā par īslaicīgu uzturēšanos ārvalstīs, tomēr vēlāk, adaptējoties jaunajā valstī, bieži vairs nevēlas atgriezties, jo jaunā mītnes zeme spēj piedāvāt labākas dzīves kvalitāti un lielākas peļņas iespējas. Šī ilgstošā atgriešanās aizkavēšanās diemžēl ietekmējusi laulību un partnerattiecību kopdzīvi vispār, un 20% respondentu apliecināja, ka ģimenes dzīve ir izjukusi. Jāsecina, ka ģimenēs, kur savstarpējās attiecībās ir problēmas, no palikušo viedokļa, aizbraukšana nepalīdz uzlabot savstarpējās ģimeniskās saites, bet gan ir uzskatāma par bēgšanu, lai izvairītos no atbildības gan par ģimeni, gan kredītu, saistību atmaksu atstājot mājās palicējam.